GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 24. Joi, 29 Ianuariu (11 Fevruarie). 1886.

Din causa S-tei sĕrbătorĭ de mâne ḑiarulŭ nu va apăré până Vinerĭ séra.

Enunciațiunea d-lui Tisza.

Brașovŭ, 28 Ianuariu 1886.

„Unele foi române de dincolo de Carpațĭ vrêndŭ a caracterisa curentulŭ politicei interne în România susținŭ, că d. Ionŭ Brătianu ar primì conscientŭ séu inconscientŭ *impulsiunea mișcării reacțiunare*, ce plécă dela Berlinŭ. Nu scimŭ décă este destulŭ de justificată acésta părere față cu primulŭ ministru românŭ. Ceea ce scimŭ însĕ este, că ministrulŭ-președinte ungurescŭ Tisza nu numai că primesce impulsiunĭ reacțiunare din afară, ci imitéză chiar politica autoritară a prințului Bismarck."

„Se ințelege, că décă este sĕ maimuțéscă pe marele cancelarŭ germanŭ, d-lŭ Tisza nu se póte mărginì la simplulŭ rolŭ alŭ unui ministru responsabilŭ, care îșĭ ia impulsiunile numai dela parlamentŭ, ci persóna lui trebue sĕ fiă motorulŭ, elŭ însușĭ cu ideile lui trebue sĕ stea în centrulŭ rotațiunei mașinei statului. Lumea maghiară trebue sĕ se dedea de-a privì în d-lŭ Tisza pe mentorulŭ și de-a asculta cuvintele lui cu sfială, cum se ascultau în vechime oraculele."

„In Austria politica o face încă capulŭ statului, împĕratulŭ. Nu așa în Ungaria. Aicĭ d-lŭ Tisza este stăpânulŭ situațiunei séu, mai corectŭ ḑisŭ, face pe lume sĕ crédă că dênsulŭ este alfa și omega în statulŭ ungarŭ."

Cuvintele aceste nu le-amŭ scrisŭ aḑĭ, ci în tómna anului 1884, când d-lŭ Tisza a făcutŭ cunoscuta enunciațiune înaintea alegătorilorŭ sĕi din Oradea-mare, cerêndŭ sĕ se ia „mĕsurĭ escepționale" contra pretinșilorŭ „agitatorĭ" ai naționalităților. („Gazeta Transilvaniei" dela 12 Septemvre st. n. 1884.)

Décă binevoitorulŭ cititorŭ, citindŭ cuvintele de mai susŭ, a avutŭ sêmțulŭ, că ele sunt de-o actuală importanță, acésta nu dovedesce altă, decâtŭ că atitudinea d-lui ministru-președinte Tisza față cu naționalitățile de acasă nu s'a schimbatŭ întru nimicŭ în intervalulŭ din tómna anului 1884 până în momentulŭ de față.

D-lŭ Tisza vrea sĕ imiteze pe Bismarck acum tocmai așa ca și atuncĭ. Cancelarulŭ germanŭ strigă în gura mare, că singura sa nisuință este de-a desvoltá statulŭ naționalŭ germanŭ și de a întărì germanismulŭ prin combaterea fără milă a tuturorŭ acelorŭ elemente, carĭ nu vorŭ sĕ se asimileze; d-lŭ Tisza găsesce asemenea că numai desvoltarea națională maghiară are îndreptățire în statulŭ ungarŭ și că elementulŭ maghiarŭ fiindŭ aicĭ în maioritate relativă trebue sĕ întipăréscă statului caracterulŭ sĕu. Bismarck pretinde germanisare, Tisza cere maghiarisare.

Cumcă totulŭ este numai o maimuțăriă o dovedesce faptulŭ, că Tisza ia ca esemplu tocmai stările din Germania, carĭ, observândŭ în trécătŭ, se potrivescŭ cu stările din statulŭ ungarŭ ca nuca în părete. D-lŭ ministru-președiute Tisza se provócă la Germania și România și uită că aceste state au o poporațiune omogenă. Și décă în marea Germaniă se află și unŭ petecŭ de Poloniă, dreptŭ și echitabilŭ este când Bismarck vine și amenință pe locuitorii acestui petecŭ de pămêntŭ, carĭ țînŭ la naționalitatea lorŭ, că-i va stêrpì și-i va desnaționalisa cu forța?

Ḑiarele unguresci și chiar și organele d-lui Tisza au luatŭ în apĕrare pe Polonĭ față cu amenințările cancelarului. Unde remâne dér îndreptățirea, ce o reclamă d-lŭ Tisza pentru maioritatea absolută din Germania și pentru maioritatea relativă din Ungaria, ca aceste sĕ pretindă dela Polonĭ, respective dela Nemaghiarĭ, sĕ 'șĭ jertféscă naționalitatea lorŭ în favórea naționalității elementului domnitorŭ?

Domnulŭ Tisza este pe lângă tóte celelalte și omŭ glumețŭ. Dênsulŭ ḑise cătră d-nii Szabovlievicĭ și Gurbanŭ: „Privițĭ în lumea asta largă unde sunt state micĭ și marĭ, și *nu state federative*, óre cetățenii de altă rassă din acele state se bucură de atâtea favorurĭ materiale pe terêmulŭ bisericescŭ, scolarŭ séu administrativŭ ca în Ungaria?"

Nu este pocitŭ acestŭ modŭ de asemĕnare? Ce ar ḑice d-lŭ Tisza décă imputândŭ cuiva cá e sĕracŭ, acesta i-ar respunde: „Privesce în lumea asta largă, unde trăiescŭ ómenĭ micĭ și marĭ, bogatĭ și sĕracĭ și îmĭ arată unŭ singurŭ omŭ, care sĕ fiă mai bogatŭ de câtŭ mine, dér *sĕ nu'mĭ arăți pe Rothschild nicĭ pe bancherii din Pesta*" Póte că d-lŭ Tisza ar ḑice, că acestui omŭ îi lipsesce o dógă.

D-lŭ Tisza ne cere sĕ nu-i aducemŭ ca esemplu „state federative." Dér décă dênsulŭ susține, că față cu statele ce nu sunt federative Ungaria este uniculŭ statŭ, în care cetățenii de diferite rasse se bucură de *escepționale* favorurĭ materiale, nu recunósce óre tocmai prin acésta *caracterulŭ federativŭ* alŭ statului ungarŭ? Nu s'a întrebatŭ nicĭodată d-lŭ ministru-președinte Tisza, că óre de unde vine, că în acestŭ statŭ diferitele rasse, de cumva au mai multe favorurĭ ca în orĭ-ce altŭ statŭ centralistŭ, totŭ nu sunt mulțumite, totŭ pretindŭ încă și mai multŭ?

Și apoi d-lui Tisza încă din tinerețe îi place prea multŭ a se preumbla prin Germania. Dér până a merge în Germania d-lŭ Tisza scie bine, că trebue sĕ trécă prin altă țéră, care e multŭ mai apropiată, ba strînsŭ legată de Ungaria și unde dênsulŭ petrece mare parte din anŭ. De ce se feresce d-lŭ ministru-președinte așa de multŭ de-a asemĕna Ungaria și cu acésta țéră?

Cititorulŭ va fi ghicitŭ, că, e vorba de Austria, care încă nicĭ n'a întratŭ, ci abia se pregătesce a întra în rêndulŭ statelorŭ federative. D-lŭ Tisza făcea fórte bine décă trăgea o paralelă între Ungaria și Austria, atuncĭ n'ar fi eșitŭ la resultatulŭ, că în Ungaria tóte trebue sĕ fiă după calapodulŭ maghiarŭ întocmite. Orĭ dóră nu trebue sĕ esiste o reciprocitate între statele dualistice?

Se póte însĕ, că d-lŭ Tisza încuragiatŭ de vorbirile lui Bismarck și de telegramele de felicitare, ce i s'au adresatŭ acestuia din Austria, a credutŭ momentulŭ binevenitŭ de a deschide o campaniă în contra politicei federaliste din Austria și de aceea a accentuatŭ în modŭ așa de demonstrativŭ principiulŭ suprematistŭ alŭ dualismului.

D-lŭ Tisza stă aḑi încă susŭ — bage de sémă sĕ nu cadă.

Bugetulŭ cultelorŭ și instrucțiunei.

(Urmare.)

In ședința dela 5 Februariu a camerei deputațilorŭ se continuă desbaterile asupra bugetului cultelorŭ și instrucțiunii.

Alexandru *Almassy* cere guvernului o însemnare statistică despre numĕrulŭ juristilorŭ absoluțĭ și de oficiele disponibile, ca sĕ fiă orientațĭ părinții, pentru care carieră sĕ-șĭ créscă copii.

Ministrulŭ *Trefort* spune că în anulŭ trecutŭ numĕrulŭ studenților în dreptŭ a fostŭ în tótă țéra de 2544. Asta'i multŭ și unŭ avertismentŭ, ca părinții sĕ-șĭ aplice copii lorŭ mai multŭ la comerțŭ și industriă.

George *Gyurkovics* ḑice, că Sêrbii, carĭ trăescŭ în Croația și Slavonia urmărescŭ cu deosebită atențiune raporturile ce se desvoltă între Maghiarĭ și între Sêrbii din Ungaria. Sêrbii de dincolo de Drava vorŭ vedé cu mare mulțămire tóte nisuințele, ce țintescŭ la fericirea ambelorŭ popóre și a patriei lorŭ comune. Preà onor. deputatŭ Szabolievics a ruptŭ ghiața și eu din parte-mĭ așŭ dori, ca buna voință esprimată de dênsulŭ nu numai se afle rĕsunetŭ, ci sĕ și ducă la resultate reale. Elŭ speră că cu timpulŭ se va ajunge acéstă țintă și se va pune capĕtŭ nențelegerilorŭ și discordielorŭ dintre Sêrbĭ și Maghiarĭ; e convinsŭ, că Sêrbii vorŭ primi cu bucuriă strigarea: »Sĕ trăiască ințelegerea și amiciția!« (Aprobărĭ generale.)

Gabriel *Ugron*, reflectândŭ la vorbele lui Gyurkovics, ḑice că acesta póte sĕ fiă convinsŭ, că cu greu s'ar afla în Ungaria vr'o partidă, care n'ar voi sĕ apere libertatea bisericei sêrbescĭ, câtă vreme acéstă biserică servesce intereselorŭ libertății generale. Noi toțĭ, câțĭ trăimŭ între Carpațĭ și Adria, avemŭ consciința, că esistența nóstră numai așa ni-o asigurămŭ, décă ne păstrămŭ simpatia popórelorŭ ce ședŭ aci, precum amŭ posedat'o in trecutŭ. Ospitalitatea cu care amŭ deschisŭ porțile țĕrii strămoșilorŭ lorŭ, sĕ o rĕsplătéscă Sêrbii cu aceea, că ei, când odată va sosi periculŭ comunŭ nouĕ și lorŭ, uitândŭ relele lorŭ cele micĭ, sĕ lupte cu noi în contra marelui rĕu comunŭ. (Vii aplause). Oratorulŭ trece la altŭ obiectŭ. Coróna prea mare dreptŭ 'șĭ-a însușitŭ cu confirmarea episcopilorŭ reformațĭ. Ar fi trebuitŭ constituționalulŭ guvernŭ ungurescŭ, ca consiliarŭ alŭ corónei, sĕ o lămuréscă asupra granițelorŭ și adevĕratei însemnătățĭ a dreptului de confirmare, care e unŭ felŭ de serbătoréscă luare la cunoscință a alegerei. E o tactică permanentă a guvernului a concede totŭ și a nu face nimicŭ. La 19 Februariu 1881 a hotărîtŭ camera sĕ facă guvernulŭ pașii necesarĭ pentru întemeiarea episcopiei și capitulului celorŭ 130,000 greco-catolicĭ de limba unguréscă. Dér de cincĭ anĭ nimicŭ n'a făcutŭ, prin urmare ce pondŭ sĕ pui pe promisiunile ministrului, de cumva nu va fi vorba de ridicarea vr'unui palatŭ? La ce servesce a accentua de atâtea orĭ idea de statŭ maghiarŭ, pentru ca în numele acestei idei de statŭ sĕ se suprime chiar libertatea nóstră, décă guvernulŭ chiar acolo nu lucréză, unde e vorba de ea, ca d. e. Sĕcuii unguresci sĕ nu fiă silițĭ a asculta în limba română serviciulŭ divinŭ și predica, unde așadară e vorba de interesele nemului ungurescŭ? Elaboratulŭ asupra autonomiei catolicilorŭ ministrulŭ în ințelegere cu prelații îlŭ lasă de anĭ neresolvatŭ; de unde 'șĭ ia elŭ libertatea d'a nu rĕspunde la o petițiune ce vine dela 8 milióne de catolicĭ? Oratorulŭ vorbesce apoi pentru autonomia catolicilorŭ. Ministrulŭ vrea sĕ sprijinéscă o facultate teologică în Ardealŭ; sĕ 'ngrijéscă mai bine, ca ascultătorii săsescĭ de teologiă sĕ viă în atingere cu tinerimea unguréscă la scólele superióre unguresci.

Ministrulŭ *Trefort*: Celŭ ce nu cunósce deprinderile nóstre parlamentare, ar crede că ne aflămŭ într'unŭ sinodŭ. La întrebarea, că cu ce intențiune am propusŭ corónei sĕ confirme pe nou alesulŭ episcopŭ reformatŭ alŭ Ardealului, rĕspundŭ, că dreptulŭ de confirmare îlŭ are coróna. La cestiunea greco-uni, cu țilorŭdeosebrei a Rutenilorŭ, rĕspundŭ, că în biserica românéscă ar fi sĕ se facă liturgia în limba grecéscă (?); în biserica ruténă nu este limba viă a poporului cea liturgică, ci cea vechiă slavă. A schimba acésta și a indupleca și alte némurĭ, ca sĕ'șĭ schimbe limba liturgică usuală, precum vedemŭ asemenea tendințe în unele părțĭ ale țĕrii, asta n'ar fi o politică salutară și corectă. (Aprobare în drépta, contradicere în stinga.) A treia întrebare e autonomia catolicilorŭ în Ardealŭ. Acéstă autonomiă ar fi periculósă pentru statŭ, și o asemenea autonomiă nu esistă nicĭ în Spania, nicĭ în Italia, nicĭ în Francia. Fără Roma catolicismŭ nu esistă. S'a amintitŭ de Theresianum și de Pazmaneum. Aḑĭ locurile interne pentru Ungurĭ stau sub guvernulŭ ungurescŭ. Aḑĭ patru obiecte se propunŭ în limba unguréscă și spre acestŭ scopŭ suntŭ prefecțĭ ungurĭ; chiar elevĭ austriacĭ învață ungguresce de bună voiă. Acestŭ institutŭ nu se póte strămuta la Pesta, trebue sĕ respectămŭ fundațiunile. Așa e și cu Pazmaneum. De aci nu esŭ preoțĭ unguresci cu sentimente rele. din contră esŭ preoțĭ fórte'nvĕțațĭ. Și nicĭ acestŭ institutŭ nu se póte strămuta ușorŭ la Pesta. Se face unŭ gravamenŭ din scrisórea, ce am scris'o în afacerea educațiunii teologilorŭ sașĭ din Ardealŭ. Nu scițĭ unde'șĭ crescŭ Sasii teologii lorŭ? In streinătate! Și asta e o stare abnormă. Ce ar ḑice deputatulŭ Ugron, când amŭ cresce noi pe preoții catolicĭ în Roma? Ar fi unŭ mare folosŭ, décă protestanții și-ar cresce teologii lorŭ în Ungaria. Dér nu o vorŭ face. S'a vorbitŭ și despre revoluțiunĭ. Eu nu sunt prietinŭ alŭ revoluțiunii, ci alŭ

evoluţiunii, alŭ progresului. Cu revoluţiunĭ nu se potŭ desvolta stărĭ normale, esemplu e Francia.

Urméză discursurile lui Gurbanŭ şi Tisza, pe care le-amŭ publicatŭ erĭ.

Otto *Hermann* ḑice, că revoluţiunea are totdéuna îndreptăţirea de esistenţă. Politica instrucţiunei nóstre are lipsă de unŭ sistemŭ. Scóla învéţă pe Darwin, biserica îlŭ condamnă. Ministrulŭ introduce instituţiunile streine, dér nu scie creá unŭ spiritŭ comunŭ, care sĕ corĕspundă geniului unguresců, şi n'are o politică de instrucţiune naţională. Ministrulŭ e vinovatŭ de decădinţa moravurilorŭ. De când s'a reformatŭ instrucţiunea limbelorŭ clasice, juristii nu mai înţelegŭ *corpus juris* şi de géba cautĭ în spiritulŭ societăţii unguresci urme de activitate literară din partea profesorilorŭ noştri de universitate. Aḑi se potŭ recomanda la noi consilierĭ secreţĭ şi profesorĭ, cum dreséză vinurĭ în pivniţa-modelă. Unŭ manualŭ de fisiologiă şi anatomiă comparativă n'avemŭ. Locurile se ocupă cu ómenĭ fără meritŭ, pentru că ministrulŭ ḑice: Acesta strigă prin ḑiare, trebue sĕ-lŭ facŭ sĕ tacă. Oratorulŭ aduce douĕ casurĭ tipice. Unŭ candidatŭ, care la esamenulŭ de profesorŭ pentru scólele medii a căḑutŭ de trei orĭ, a fostŭ trimisŭ de guvernŭ sĕ ne represinte la congresulŭ antropologicŭ din Berlinŭ şi a ajunsŭ doctorŭ şi asistentŭ la universitate, apoi a fostŭ trimisŭ pe cheltuiala statului la institutulŭ zoologicŭ din Neapole, ca sĕ compromită prin ignoranţa sa Ungaria astfelŭ, încâtŭ directorulŭ acestui institutŭ a rugatŭ pe oratorulŭ sĕ lucreze într'acolo, ca sĕ nu se triméţă astfelŭ de ómenĭ la Neapole, şi în fine a ajunsŭ suplentŭ la o scólă mediă. Unŭ literatŭ, care prin protecţiă a fostŭ trimisŭ la Parisŭ sĕ'nveţe istoria literaturei, a fostŭ instalatŭ aci la societatea pentru artele plastice, pentru ca apoi sĕ fiă isgonitŭ pentru o afacere de provisiune. Ministrulŭ i-a datŭ cu tóte astea o catedră de profesorŭ. Oratorulŭ n'are încredere în politica de instrucţiune a guvernului.

Edmund *Gajary* are încredere în ministrulŭ Trefort. Din însemnarea despre caracterulŭ scólelorŭ vede, că pondulŭ zace încă şi aḑi în mânile confesiunilorŭ, dér acestea se silescŭ după putinţă a corĕspunde cerinţelorŭ legii. Guvernulŭ trebue sĕ ia posiţiune faţă cu confesiunile, asta o cere propria apĕrare a statului. Libertatea credinţei sĕ nu o atingă statulŭ, dér elŭ are îndatorirĭ faţă cu influinţa ce ea o esercită asupra societăţii. Elŭ nu e pentru înfiinţarea unei a treia universităţĭ. Guvernulŭ sĕ caute a abate tinerimea la scólele reale.

Contele Albert *Apponyi* n'ar puté sprijini nisuinţele autonome ale catolicilorŭ, carĭ distrugŭ sistemulŭ episcopalŭ şi ignoréză dreptulŭ de patronatŭ regalŭ, dér protestéză în contra declarării ministrului, care ḑice că principiulŭ autonomiei catolicilorŭ ar fi periculosŭ pentru statŭ. Ce privesce Pazmaneum e o propunere din 1827, ca sĕ se strămute din Viena în Ungaria, fiindŭ că temeiurile pentru hotărîrea fundatorului, adecă domnia Turcilorŭ şi turburările interne în Ungaria au încetatŭ. Acum voiu se reflectezŭ la importantele declaraţiunĭ ale deputaţilorŭ Szabolievicĭ şi Ghiurcovicĭ. (S'auḑimŭ!). Eu, precum şi d-vóstră, cu plăcere am ascultatŭ vocile leale şi patriotice ale susŭ numiţilorŭ deputaţĭ. Şi declaraţiunea primului ministru la vorbirea lui Gurbanŭ, după părerea mea, a fostŭ corectă şi bine primită. (Aşa e!) Nu ceştĭ de dincóce, onorată cameră, în cadrulŭ discuţiunii generale arătămŭ, că politica primului ministru în cestiunea naţionalităţilorŭ nu duce la isbândă. Nu duce la isbândă, după cum a arătatŭ Horánszky şi Grünwald, pentru aceea, pentru că principiulŭ nostru este, că faţă de aşa numita cestiune de naţionalitate, nu cura simptomatică este pe care trebue sĕ se pună celŭ mai mare pondŭ, ci vindecarea din rădăcină a relelorŭ, (Aşa e! în stânga şi stânga estremă.) aşa ca statulŭ sĕ fiă iubitŭ şi respectatŭ de toţĭ cetăţenii sĕi. (Aprobărĭ în stânga). Şi pentru că guvernulŭ n'a făcut'o acésta, pentru aceea invinovăţimŭ politica de naţionalitate a primului ministru. Neaparţinêndŭ discuţiunea acestei politice în cadrulŭ vorbirei mele, mĕ întorcŭ la vorbirile susŭ numiţilorŭ deputaţĭ, promiţêndŭ, că declaraţiunea de erĭ a primului ministru a fostŭ corectă. Precum am accentuatŭ mai nainte, constatezŭ cu bucuriă, că vocile deputaţilorŭ Szabolievicĭ şi Ghiurcovicĭ au fostŭ leale şi patriotice; şi tocmai pentru aceea sunt gata a esplica în sensulŭ celŭ mai bunŭ unele cuvinte cam dubióse ale lorŭ. 'Mĭ vine a crede, şi credŭ, că ei când au vorbitŭ în numele naţionalităţii sêrbescĭ, nu s'au consideratŭ ca deputaţĭ trimişĭ aicĭ din partea naţionalităţii lorŭ spre a pacta cu naţiunea maghiară, ci s'au consideratŭ şi se consideră, ca deputaţii naţiunii maghiare politice unitare, (Aprobărĭ) carĭ tălmăcescŭ dorinţele cetăţenilorŭ noştri. (Aprobărĭ viue.) Sĕ nu credă nime nicĭodată în acéstă dietă, că voimŭ permite cândva o astfelŭ de concepţiă federalisti în Ungaria, care ar privi deosebitele naţionalităţĭ din Ungaria, ca individualităţĭ cu dreptŭ publicŭ, din a cărorŭ federaţiune s'ar forma Ungaria, — una ca asta n'amŭ permite-o sub nicĭ o împrejurare. (Viue aprobărĭ generale.) După părerea mea, acele disposiţiunĭ drepte, carĭ în privinţa usului limbei asigurézǎ cea mai mare libertate a cetăţenilorŭ, nu se potŭ privi nicĭ decâtŭ ca efluesŭ alŭ unei astfelŭ de concepţiĭ federalistice, nu se potŭ privi, ca recunóscerea individualităţiĭ naţionalităţilorŭ, ci se potŭ privi numai ca efluesulŭ stimei, ce unŭ statŭ liberŭ o datoresce individului, (Viue aprobărĭ generale) şi ca unŭ dreptŭ, prin care toţĭ individiĭ îşĭ potŭ valida folosirea şi desvoltarea limbei în sensulŭ legilorŭ. (Aprobărĭ viue.) Trebue sĕ mărturisescŭ, că m'am supĕratŭ, când am ascultatŭ o parte a vorbirei lui Gurbanŭ, (S'auḑimŭ!) pentrucă am înţelesŭ, că elŭ susţine ca nedréptă procedura, faţă de egala îndreptăţire a cetăţenilorŭ de deosebite naţionalităţĭ, că statulŭ maghiarŭ în nisuinţa lui d'a se cultiva nu négă caracterulŭ maghiarŭ, că în prima liniă se nisuesce la indigenarea culturei maghiare cu tóte forţele statului. Şi în acéstă privinţă, onorată cameră, credŭ că cea mai bună politică e sinceritatea. (S'auḑimŭ, s'auḑimŭ!) Limba maghiară în acestŭ statŭ nu e numai limba oficială a statului maghiarŭ, ci totdeodată organulŭ unităţii culturale, în care trebue sĕ se contopéscă toţĭ cetăţenii Ungariei, décă voimŭ sĕ asigurămŭ pe basă solidă susţinerea naţiunei unitare politice. (Aprobărĭ viue.) Când aşadér, statulŭ maghiarŭ se silesce cu forţele sale proprii, ca sĕ indigeneze şi sĕ rĕspândéscă cultura maghiară, atuncĭ nu face altceva, decâtŭ că întăresce şi asigurézǎ basa statului unitarŭ, şi nu pĕcătuesce în contra libertăţii şi a dreptelorŭ pretensiunĭ ale cetăţenilorŭ de deosebite naţionalităţĭ. (Aşa e! Aşa e!) Aceste le-am ḑisŭ la declaraţiunile mai susŭ amintiţilorŭ deputaţĭ. Şi sperŭ, că şi ei vorŭ găsi în aceste, concordanţa părerilorŭ nóstre, la îndeplinirea cărora totdéuna mĕ voiu sili, adecă sĕ se respecteze libertăţile tuturorŭ cetăţenilorŭ, dér sĕ se asigureze cu orice preţŭ şi susţinerea statului unitarŭ. (Aprobărĭ viue.)

Ministrulŭ *Trefort* n'a ḑisŭ, că cei ce suntŭ pentru autonomia catolicilorŭ n'ar puté fi fii credincioşĭ ai patriei. Şi elŭ e catolicŭ. Dér în cestiunea acésta mulţĭ facŭ politică fără sĕ scie pentru ce. Ce privesce Pazmaneulŭ, décă d. deputatŭ nu e în rătăcire în privinţa naturei de dreptŭ a acestei fundaţiunĭ, bucurosŭ va consimţi sĕ se strămute acestŭ institutŭ în Ungaria.

Vincenţiu Babeşŭ: Deputatulŭ Apponyi a înţelesŭ rĕu cuvintele lui Gurbanŭ, pentru că astfelŭ esplică plângerile lui, ca cum ar fi luatŭ în nume de rĕu, că statulŭ maghiarŭ în prima liniă se îngrijesce de limba şi cultura maghiară. Abia este cineva în ţéră, care ar lua-o în nume de rĕu, luămŭ însĕ în nume de rĕu aceea, că în a doua, a treia şi a patra liniă lipsesce acéstă îngrijire. Aicea-i adevĕrulŭ. Cu tóte că suntŭ legĭ, pe carĭ le-a citatŭ Gurbanŭ, totuşĭ ele nu se iau în considerare. Aicea i plângerea şi referitorŭ la asta aşŭ fi doritŭ sĕ audŭ esplicarea primului ministru. Primulŭ ministru a ḑisŭ erĭ, că trebue ca acelŭ elementŭ, care în decursulŭ istoriei a formatŭ statulŭ, sĕ-i întipăréscă acestuia caracterulŭ sĕu. Acésta-i forte frumosŭ, şi pricepŭ, că enunciaţiunea Escel. Sale s'a aplaudatŭ de întréga cameră. Nu sciu însĕ până unde vré sĕ mérgă acelŭ caracterŭ maghiarŭ şi tocmai pentru aceea sunt în aceea opiniune, că enunciaţiunea nu e corectă. Totdéuna audŭ, că se vorbesce aci despre idea de statŭ maghiarŭ, n'o esplică însĕ nimenĭ, că într'adevĕrŭ ce este ea şi ce pretinde? Primulŭ ministru a ḑisŭ mai deunăḑĭ, că frumóse suntŭ principiile, dér décă le urmămŭ strictŭ e cu putinţă, ce sĕ vină astfelŭ de deputaţĭ în dietă, carĭ n'o vorŭ lua în considerare idea de statŭ maghiarŭ. Acésta nu póte fi decâtŭ o frasă, pe care n'o acceptezŭ nicĭodată ca principiu, pentru că acésta ar eschide pentru totdéuna din patria nóstră principiulŭ de libertate şi legalitate. Aşĭ dori aşadér, ca cineva sĕ defineze odată, însĕ corectŭ şi desluşitŭ, că ce se pricepe sub idea de statŭ maghiarŭ? Nu vĕ mulţumiţĭ cu aceea, că de faptŭ ascultămŭ de legĭ şi plătimŭ contribuţiune, şi nu venimŭ nicĭodată în conflictŭ cu legitimitatea. Ce mai poftiţĭ? Gurbanŭ v'a spusŭ deja, că intre Românĭ nu esistă unŭ omŭ cu carte, care sĕ nu pricépă séu sĕ înveţe ungaresce (strigărĭ de Eljen) Copii dênsului (ai vorbitorului) vorbescŭ deja mai bine ungaresce decâtŭ românesce (Eljenurĭ sgomotóse.) Propriamente cestiunea e, că creămŭ legĭ, şi cu ele facemŭ paradă înaintea lumii, ḑicemŭ: Étă, câte drepturĭ au naţionalităţile în acéstă patriă, când este însĕ vorba ca sĕ le aduceţĭ în vigóre, atuncĭ ne ḑiceţĭ, că e cu neputinţă, pentru că acésta vatămă idea de statŭ maghiarŭ. Dér unde ajungemŭ? Ce se vorŭ alege din acele drepturĭ, décă continuaţĭ astfelŭ de politică? Trebue sĕ protestezŭ şi în contra celorŭ ḑise de primulŭ ministru. Nu voiu recunósce nicĭodată, că în decursulŭ istoriei singurŭ numai Maghiarii au formatŭ acestŭ statŭ şi că dér numai ei au drepturĭ. Istoria nu dovedesce asta. Noi toţĭ amŭ formatŭ acestŭ statŭ. Pentru că dela regele S-tulŭ Stefanŭ începêndŭ, totdéuna au fostŭ aicea şi nemaghiarĭ, carĭ şĭ-au jertfitŭ sângele şi averea lorŭ pentru acéstă patriă. Décă naţiunea de statŭ numai din cucerire s'ar puté deriva, atuncĭ pe acéstă basă statulŭ nostru ar sĕmăna Turciei. Mĭ-ar plăcé décă odată s'ar esprima curatŭ guvernulŭ şi mai alesŭ primulŭ ministru, că ce felŭ de drepturĭ are în acéstă ţéră fiece care, că ce deosebire este între Maghiarĭ şi Românĭ şi între celelalte naţionalităţĭ.

Sĕ se esprime, décă toţĭ ne împlinimŭ datorinţele în sensulŭ legii? (Strigăte: Nimicŭ nu împliniţĭ!) Primulŭ ministru nu odată a ḑisŭ, că în lumea asta largă nu este statŭ, în care naţionalităţile arŭ avé mai multe drepturĭ ca în Ungaria. (Esclamărĭ în stânga estremă: E adevĕratŭ! Aşa este!) E adevĕratŭ şi nu. (Ilaritate). E adevĕratŭ în principiu, nu e adevĕratŭ în realitate. Szabolievicĭ a doveditŭ erĭ curatŭ, că legea de naţionalitate astăḑi e literă mórtă. Doveditĭ, că este celŭ puţinŭ unŭ paragrafŭ din legea de naţionalitate, votată de dietă şi sancţionată de Maiestatea Sa, care s'ar fi esecutatŭ séu celŭ puţinŭ s'ar fi luatŭ în considerare. (Sgomotŭ). Cam astfelŭ stau lucrurile şi cu autonomia bisericéscă, despre care voiu vorbi cu altă ocasiune. Décă se potŭ vota în totŭ anulŭ atâtea milióne pentru Croaţia-Slavonia în scopurĭ culturale şi încă în scopŭ culturalŭ croato-sêrbescŭ, pentru ce nu s'ar puté vota câtuşĭ de puţinŭ şi pentru Românĭ? Ne ḑiceţĭ, că Croaţia are autonomia sa proprie; pentru ce? Pentru că legislaţiunea a creḑutŭ de bine a recunósce autonomia ei. Dér pentru ce nu recunósceţĭ autonomia Transilvaniei? (Strigăte viue: Transilvania nu esistă, numai Ungaria!) Dér naţionalitatea română, numai sĕ voiţĭ, o puteţĭ ajutora şi fără ca sĕ-i recunósceţĭ vr'o autonomiă deosebită. E o doctrină cu totulŭ nouă aceea, că în principiu recunósceţĭ drepturile naţionalităţilorŭ, în faptŭ însĕ nu, — le denegaţĭ. Primulŭ ministru ḑice, că în tóte statele mai marĭ suntŭ rasse diferite, şi nicăirĭ n'au mai multe drepturĭ ca la noi. Acésta o negŭ. Şi décă ar fi adevĕratŭ acésta, n'ar dovedi nimicŭ pentru statulŭ nostru. Décă vr'unŭ statŭ împedecă naţionalităţile sale pe terĕmulŭ culturei, urmările n'ar fi alte, decâtŭ că aceste naţionalităţĭ s'arŭ slăbi; pentru că nu póte fi lucru patrioticŭ, décă elementulŭ domnitorŭ îşĭ baséză domnirea sa, susţinerea şi înflorirea statului pe aceea, ca sĕ remână îndĕrĕtŭ aceia, cu carĭ locuescŭ împreună şi cu carĭ împreună formézǎ statulŭ. Credŭ, că toţĭ au se recunóscă, că acésta-i o politică greşită, şi pentru acésta nu pricepŭ nicĭ decum politica primului-ministru. Tare mĕ dóre, că în acéstă dietă numai vorbe frumóse audŭ despre drepturile cetăţenilorŭ, dér îmĭ pare rĕu, décă credeţĭ, că cu atâta se potŭ satura naţionalităţile. Décă numai fapte potŭ se dovedéscă — după cum a ḑisŭ primulŭ ministru Tisza — patriotismulŭ cetăţenilorŭ nemaghiarĭ, atuncĭ numai şi numai fapte potŭ sĕ dovedéscă şi sĕmţĕmintele bune şi iubirea de adevĕrŭ a elementului domnitorŭ. Până ce nu ne vomŭ convinge şi nu vomŭ simţi, că într'adevĕrŭ vĕ purtaţĭ cu bune simţeminte, că în totŭ chipulŭ voiţĭ a fi dreptĭ faţă de noi, că legile, carĭ le-aţĭ făcutŭ pe séma şi interesulŭ nostru, se esecută punctualŭ, — până atuncĭ nu a nóstră va fi vina, décă icĭ colo se vorŭ întempla rĕtăcirĭ, ci a acelora, carĭ guvernéză ţéra. Şi décă mai târḑiu vĕ veţĭ convinge, că încetulŭ cu încetulŭ ne înstrăinaţĭ de D-vóstrĕ, acésta va fi numai urmarea politicei greşite a D-vóstre. Vĕ rogŭ sĕ fiţĭ sincerĭ, ca şi mine, vĕ spunŭ sincerŭ, că nu póte se aibă urmărĭ bune, décă introduceţĭ în lege dreptulŭ şi în faptŭ nu-lŭ recunósceţĭ. Nu póte se aibă urmărĭ bune, décă în vorbe promite-ţĭ multŭ şi în faptŭ nu faceţĭ nimicŭ. Fiindcă din esperienţele de până acum, m'am convinsŭ, că bunăvoinţa şi sinceritatea îi lipsescŭ dela guvernulŭ actualŭ, pentru aceea nu primescŭ bugetulŭ. (Sgomotŭ) —

(Va urma)

SCIRILE ḐILEI.

Negociările de pace nicĭ n'au începutŭ încă şi deja se vorbeşte de neînţelegerĭ ce se ivescŭ. Publicarea iradelei Sultanului, prin care s'a ratificatŭ aranjamentulŭ între Turcia şi Bulgaria, a avutŭ de efectŭ, ca negocierile sĕ stea pe locŭ până când delegaţiĭ sĕ priméscă nouĕ instrucţiunĭ. Celŭ turcŭ mai alesŭ nu este în posiţiune d'a discuta. Serbia voiesce a pune în discuţiune cestiunea Rumeliei. Bulgaria se opune şi propune ca cestiune prealabilă, că incidentulŭ bulgaro-rumeliotŭ sĕ rĕmână în afară din discuţiunile de pace. Totodată Bulgaria cere o despăgubire de rĕsboiŭ. Delegatulŭ sêrbŭ, a espediatŭ unŭ curierŭ la Belgradŭ pentru a espune situaţiunea şi a cere instrucţiunĭ.

—x—

In cercurile competente din Viena se vorbesce, că *convenţia vamală şi comercială cu România* se amână pe unŭ anŭ. Motivulŭ amânării este, că în Ungaria încă nu este destulŭ de bine pregătitŭ terenulŭ, pentru adoptarea unei convenţiĭ contrare interesului economicŭ alŭ Ungariei. Acéstă părere se întăresce şi prin ţinuta Galiţiei, ale cărei interese suntŭ asemenea celorŭ ale Ungariei. Scopulŭ amânării convenţiei pe unŭ anŭ este slăbirea opiniunei publice din Ungaria. Intenţiunea cercurilorŭ competente din Viena este, ca amiciţia politică

cu România sĕ fiă mai strânsŭ legată, şi ca recompensaţiune i s'ar da ca jertfă, României, interesele economice ale Ungariei. România va da Austriei prietinia sa dubiósă, ér Austria ar da României interesele economice ale Ungariei. Aşa scriu foile ungaresci.

—x—

Prin gara din Praga a trecutŭ în ḑilele acestea *unŭ nou transportŭ de proiectile de tunŭ*, în 20 de vagóne, din fabrica Krupp, *pentru România*. De asemenea de mai multŭ timpŭ au trecutŭ şi numeróse tunurĭ totŭ pentru România.

—x—

Ĕtă *condiţiunile sub carĭ se potŭ importa porcii din România*: 1) Fiecare transportŭ sĕ fiă provĕḑutŭ cu unŭ certificatŭ de sănătate şi provenienţă. 2) In certificatulŭ de provenienţă şi sănătate sĕ se arate de autoritate, că transportulŭ e deplinŭ sănătosŭ, că vine dintr'unŭ locŭ, în care nu esistă nicĭ o bólă de vite, precum că nu esistă nicĭ în împrejurime până la 20 chilometri depărtare şi că în tóne transportulŭ a statŭ celŭ puţinŭ 30 de ḑile într'unŭ locŭ scutitŭ de bóle. 3) Asupra acestorŭ împrejurărĭ, precum şi asupra stării sanitare a transportului, espositura carantinei din Orşova, resp. din Braşovŭ sĕ facă o severă cercetare şi unŭ transportŭ neprovĕḑutŭ cu certificatulŭ prescrisŭ séu în care s'ar afla unŭ porcŭ bolnavŭ séu suspectŭ sĕ se respingă necondiţionatŭ de organulŭ oficialŭ alŭ institutului carantinei şi despre acésta sĕ raporteze ministrului de comerţŭ.

—x—

In séra de 22 Ianuariu curentŭ unŭ individŭ, ce venea din Brăila ca sĕ trécă în Transilvania, anume *Mihai Molnar*, din comitatulŭ *Trei-Scaune*, a muritŭ fără sĕ fi avutŭ vre-o bólă, în hotelulŭ Haralambie Bejliu (Ploescĭ) de lângă gară. Parchetulŭ informatŭ a ordonatŭ transportarea cadavrului la spitalŭ spre a i se face autopsia, mai cu sémă că era însoţitŭ de o femeiă şi se bănuesce că i-ar fi datŭ ceva de bĕutŭ, spune »Rĕsboiulŭ«.

—x—

Apoi sĕ nu pufnescĭ de risŭ! Cine ar fi credutŭ, că *străvechii locuitorĭ ai Europei au fostŭ maghiarĭ, ba încă şi mai multŭ, că chiar şi vechii Elinĭ au fostŭ maghiarĭ*. Aşa ne spune »istoriculŭ« maghiarŭ Stefanŭ *Bekey*, fostŭ consiliarŭ ministerialŭ de secţiune, care în ḑilele acestea a datŭ la lumină unŭ opŭ intitulatŭ: „Străvechii locuitori ai Europei«, în 154 pagine litografiate. Şi credeţĭ că nu dovedesce că aşa e? Elŭ ḑice că *Dareios* e cuvêntulŭ unguresců *Tarajos*, care însemnéză: comatŭ cu crestă; *Boristhenes* e egalŭ cu *Boristen* adecă *Bor*-vinŭ, *isten*-dumneḑeu, va sĕ ḑică Dumneḑeulŭ vinului, ş. a. Dar foile unguresci! Suntŭ încântate de acestŭ giuvaerŭ de »literatură istorică maghiară.« Şi apoi sĕ ne mai ḑică »patrioţii', că'i luămŭ peste piciorŭ când le spunemŭ că viséză globulŭ maghiarŭ. Ar fi păcatŭ sĕ nu se traducă în nemţesce séu franţuzesce. Trebuescŭ luminaţĭ puţinŭ inpoiaţii istoricĭ şi filologĭ din streinătate, carĭ n'au fericirea d'a fi inspiraţĭ de »Baristhene' celŭ unguresců.

—x—

Societatea de lectură a inteligenţii române din *Orĕştiă şi giurŭ* va arangia *baluŭ* sĕu, în folosulŭ bibliotecei sale ce se va înfiinţa, Sâmbătă la 20/8 Februarie 1886, în sala hotelului »Contele Stefan Széchenyi«. Inceputulŭ la 8 óre séra. Preţulŭ biletelorŭ de intrare: de familia 2 fl. şi de persónă 1 fl. Oferte mărinimóse se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ chita pe cale ḑiaristică.

—x—

Ungurii din comitatulŭ *Hunedóreigŭ*, se plân că cu *instrucţiunea poporală merge fórte rĕu*. După lungă trăgănire s'a hotărîtŭ ministrulŭ cultelorŭ sĕ înfiinţeze o nouă scólă elementară în *Deva*, unde nicĭ comuna, nicĭ confesiunile nu potŭ susţine o scólă poporală corĕspunḑĕtóre legii. Dér în locŭ de scólă cu şése clase, statulŭ a înfiinţatŭ o scólă cu patru clase, cu unŭ învĕţătorŭ ordinarŭ şi unulŭ ajutătorŭ. Totŭ aşa de rĕu stă lucrulŭ şi la ţéră. E o stare de nesuferitŭ, ḑicŭ Ungurii, nicĭ lemne de arsŭ n'au scólele unguresci.

—x—

Sâmbătă în 1 (13) Faurŭ a. c. se va arangia o *petrecere*, în sala edificiului dela hotelŭ »Union« (Weiss), *în folosulŭ copiilorŭ sĕracĭ* din *Braşovulŭ-vechiu*. Bilete de intrare 50 cr. de persónă. Inceputulŭ la 7½ óre séra precisŭ. Ofertele mărinimóse se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ chita pe cale ḑiaristică. Programulŭ: 1.) *„Deşteptă-te" române"*, corŭ de bărbaţĭ, duetŭ. 2.) *„Mare lucru e scóla"*, jocŭ de scenă cu declamaţiunĭ şi cântece: a) *„Sila«*, poesie de C. Boliacŭ. declamată de d-şóra M. Jugănaru. b) *„Peneşŭ Curcanulŭ'*, poesie de V. Alexandri, declamată de elevulŭ G. Popoviciu. c) *„Hora fetelorŭ«*, compoziţiune de Flechtenmacher, esecutată de elevele scólei de repetiţiune. d) *„Pe câmpia Turdei"*, corŭ mixtŭ e) *„Rugăciunea Românului"*, corŭ mixtŭ. 3.) *Căluşarulŭ şi Bătuta*. 4.) *Petrecere de danţŭ*.

Guvernulŭ, ḑice »Naţiunea', vrea cu orice preţŭ sĕ împedece *interpelarea d-lui Cogălnicénu relativă la espulsaţi*.

—x—

La Cuzlucŭ în Dobrogea a fostŭ o luptă crâncenă între o bandă de tâlharĭ şi între călăraşĭ, scrie »Voinţa Naţională«. Unŭ banditŭ a fostŭ omorîtŭ şi doi răniţĭ; alţĭ doi au fostŭ prinşĭ. S'au schimbatŭ 150 focurĭ. Unŭ singurŭ călăraşŭ a fostŭ uşorŭ rănitŭ.

—x—

Espeditorulŭ postalŭ dintre Dobrogea şi Galaţĭ, anume *Popovicĭ*, a dispărutŭ cu 20,000 lei. Poliţia îlŭ urmăresce, scrie »Epoca'.

Efectele Kulturegyletului.

De lângă Deşiu, Ianuarie 1886.

D-le Redactorŭ! De când Betlénulŭ a devenitŭ cuibulŭ unei filiale a »Kulturegyletului«, de atunci acestŭ locŭ este punctulŭ de convenire alŭ Maghiarilorŭ din giurŭ. Sĕ dau aci balurĭ cu scopurĭ maghiarisătóre, ba după cum audŭ, acum de câteva ḑile petrecŭ acolo şi ni nisce diletanţĭ veniţĭ în Betlénŭ nu sciu de unde. Se ḑice, că şi nisce Românĭ au cercetatŭ aceste convenirĭ Póte că unii au mersŭ numai din curiositate, ér cei ce s'au dusŭ mai desŭ, de bună sémă, au mersŭ de frică, ca sĕ nu-şĭ perdă pânea de tóte ḑilele. — La tótă întâmplarea astăḑĭ se scie, că ochĭ de Argus privighéză asupra fiecărui Românŭ şi prin urmare fiecare dintre noi va trebui mai curêndŭ orĭ mai târḑiu sĕ dea samă pentru faptele sale înaintea naţiunii, care şi de ar avé în totŭ satulŭ câte unŭ lingău, totŭ nu va peri. — Altmintrelea cu mândriă naţională vĕ potŭ anunţa, d-le Redactorŭ, că p'aci maioritatea precumpĕnitórea Românilorŭ cu carte suntŭ solidarĭ şi insuflă respectŭ şoviniştilorŭ, ér cei puţinĭ, carĭ până acum au umblatŭ în două luntri, începŭ a-şĭ trage séma: căcĭ vĕdŭ ei bine, că nu este neghiobiă mai mare, ca a trăi şi a mânca pânea poporului şi apoi a te ţiné mândru faţă cu elŭ.

Popa Dinu.

Ateneulŭ din Bucuresci.

Amŭ publicatŭ deunăḑile programulŭ conferinţelorŭ Ateneului românŭ, dér fiindŭ că s'au introdusŭ órecarĭ micĭ modificărĭ într'ênsulŭ, îlŭ reproducemŭ din nou:

Duminică 26 Ianuarie, 8 şi jum. óre séra, d. C. *Esarcu*: Discursulŭ de deschidere. — D. B. P *Hasdeu*: Sêrbii şi Bulgarii. — Joi 30 Ianuarie, 8 şi jum. séra, d-nu *Ionescu Tache*: Naţionalităţile din Orientŭ. — Duminică 2 Februarie, 8 şi jum. óre séra, d. *Barbu Stefănescu*: Limba românéscă. — Joi 6 Februarie, 8 şi jum. óre séra d. Ventură: Pygmalionŭ. — Duminecă 9 Februariu 8 şi jumĕtate ore séra, d. *Nicolae Ionescu*: Impĕrăţia Româno-Bulgară. — Joi 13 Februarie, 8 şi jum. óre séra, d. C. D. *Demetrescu*: Principiulŭ autorităţei în educaţiunea modernă. — Duminică 16 Februarie, 8 şi jum óre séra, d. N. At. *Popovicĭ*: Resbelŭ de tarife. — Marţĭ 18 Februarie, 8 şi jum. óre séra, d. N. At. *Popovicĭ*: Resbelŭ de tarife. — Joi 20 Februarie, 8 şi jumĕtate óre séra, d. E. M. Porumbaru: Noile teorii politice. — Duminecă 23 Februariu, 8 şi jumĕtate ore séra, d. V. Lascaru: Socialismulŭ de statŭ. — Joi 27 Februariu, 8 şi jumĕtate ore séra, d. A. *Vlahuţă*: Poesiile lui Eminescu. — Duminică 2 Martie, 8 şi jum. ore séra, d. *Ionescu-Gion*: Elena Năsturelŭ şi Maria Sturdza. — Marţĭ 4 Martie, 8 şi jum. óre séra, d. *Stef. St. Sihleanu*: Despre emoţiunĭ. — Joi 6 Martie, 8 şi jum. ore séra, d. *St. C. Mihailescu*: Despre Dinamica socială. — Duminecă 9 Martie, 8 şi jum. ore séra, d. dr. *Urechiă*: Despre ilusiunĭ şi halucinaţiunĭ. — Marţĭ 11 Martie, 8 şi jum. ore séra, d. *Verussi*: Sentimentulŭ esteticŭ la poporulŭ românŭ. — Joi 13 Martie, 8 şi jum. ore séra, D. *A. Eustaţiu*: Arbitragiu internaţionalŭ. — Duminecă 16 Martie, 8 şi jum. ore séra, d. dr. *Stefănescu-Sache*: Apele minerale din România. — Joi 20 Martie, 8 şi jum. ore séra, D. *C. C. Arionŭ*: Puterea aparinţilorŭ. — Duminecă 23 Martie, 8 şi jum. ore séra, D. *N. Xenopolŭ*: Utopiele socialiste. — Marţĭ 25 Martie, 8 şi jum. ore séra, D. *Crăciunescu*: Davila şi învĕţămentulŭ secundarŭ de fete. — Joi 27 Martie, 8 şi jum. ore séra, D. *G. Marianŭ*: Poeţii nostri satiricĭ. — Duminecă 30 Martie, 8 şi jumĕtate ore séra, d. *Ang. Demetrescu*: Femeile lui Shakespeare. — Marţĭ 1 Aprilie, 8 şi jumĕtate ore séra, d. *Dr. Buicliu*: Morfinomania. — Joi 3 Aprilie, 8 şi jumĕtate ore séra, domnulŭ D. *C. Olănesco*: Năravurĭ Orientale. — Duminecă 6 Aprilie, 8 şi jum. ore seara, d. *V. A. Ureche*: Miron Costin: Cui datorimŭ limba română scrisă. — Joi 10 Aprilie, 8 şi jum. ore seara, d. *Traian Djuvara*: Asociaţiunile. — Joi 17 Aprilie, 8 şi jum. ore seara d. D-r. *Petrini-Galaţi*: Limbagiulŭ şi gândire. — Duminecă 20 Aprilie, 8 şi jum. ore seara, d. *G. Pallade*: Rolulŭ femeei în democraţie. — Joi 24 Aprilie, 8 şi jum. ore seara, d. *St. Velescu*: Profilurĭ contimporane. Duminecă 27 Aprilie, 8 şi jum. ore seara, d. *C. Disescu*: Statulŭ şi Biserica. Contradicţiunĭ. — Joi 30 Aprilie, 8 şi jum. ore seara, d. *Duiliu Zamfirescu*: Milo. — Duminecă 4 Mai, 8 şi jum. ore seara, d. *Vitzu*: Filoxera. — Joi 8 Mai, 8 şi jum. ore seara, d. *Drăghiceanu*: Rolulŭ sciinţelorŭ chimice şi geologice în agricultură.

DIVERSE.

Logodnă. — D-lŭ Gabriel Manu advocatŭ şi d-şóra Iustina Romanŭ încredinţaţĭ.

***

Exposiţia internaţională de copii. — Concursulŭ internaţionalŭ de copii, ce va avé locŭ la Paris, promite de a fi din cele mai curiose. S'au inscrisŭ nişte adevĕrate fenomene până acuma. Astfel este unŭ copilŭ originar din Bellencombre, aprópe de Dieppe, în etate de 3 anĭ şi două lunĭ şi care mĕsură unŭ metru şi 28 centimetre. Elŭ cântăresce 43 kilograme. Acestŭ tênerŭ fenomenŭ este de o forţă extra-ordinară; elŭ se jócă în potcovăria tatăsĕu cu ciocanele cele mai marĭ, trântesce pe toţĭ copii de la 8 până la 10 anĭ, şi mănâncă într'una. Părinţii lui au o talie ordinară; dar moşu-sĕu era numitŭ în localitate, uriaşulŭ; elŭ mĕsură mai multŭ de trei metri şi sfărîmă cu mare facilitate în mânĭ o potcóvă.

***

Catarina II. — Intr'o ḑi se aduse împărătesei rusescĭ spre confirmare o sentinţă într'unŭ procesŭ privatŭ. Catarina semnă actulŭ, care apoi merse la procurorulŭ generalŭ, la secretarulŭ generalŭ, la secretarŭ şi în fine la funcţionarulŭ de serviciŭ, care avé sĕ'lŭ comunice părţilorŭ Dar funcţionarului îi plăcé rachiulŭ şi nu era tocmai tréz când îĭ sosi hârtia pe biroŭ. Cetind cuvêntulŭ *confirmatŭ*, i se deşteptă spiritulŭ de oposiţie. »Prostia nu sĕ confirmă« ḑise elŭ în sine apoi luă condeiulŭ şi scrise pe margine de mai multe orĭ: »Nu se confirmă, nu se confirmă....« precum şi numele sĕu întregŭ. A doua ḑi, când funcţionarulŭ se treḑise, nenorocirea se descoperise deja. Procurorulŭ generalŭ, prinţu Wiesemski, se duse cu hârtia stricată la împărătésa. — Ce s'a întîmplat? întrebă dênsa, când prinţu îĭ căḑŭ la picióre. — O nenorocire, Măiestate, respunse Wiesemski şi expuse lucrulŭ. — Nu e nimicŭ, replică împărătésa. Voiŭ semna încă odată şi s'a isprăvit. Dar póte este unŭ semnŭ din cerŭ — cine ştie, dacă sentinţa e dréptă? Ar fi bine sĕ facĭ revisuirea procesului! Intr'adevĕrŭ s'a constatatŭ în urmă, că hotărîrea nu fusese dréptă. Funcţionarulŭ prin beţia sa făcuse sĕ triumfe dreptatea.

***

O mică păcătósă. — Lucrulŭ s'a întêmplatŭ la Parisŭ. La 23 Ianuariu, fetiţa Mariana Sussa în vêrstă de cincĭ anĭ, a fostŭ prinsă în momentulŭ, când era a-şĭ apropia pe furişŭ o păpuşe dintr'unŭ magasinŭ de jucării. Adusă înaintea comisariatului de poliţie, rĕspunse la întrebarea comisarului: »Domnule, părinţii mei suntŭ fórte sĕracĭ, abia au banĭ de ajunsŭ ca sĕ-mĭ cumpere haine; doreamŭ prea multŭ sĕ am şi eu o păpuşe ca tóte amicele şi tovarăşele mele şi pentru ce sĕ n'am şi eu păpuşea mea? Eu, care sunt bună şi învĕţŭ mai ûine decâtŭ ele, eu care sunt cea d'ântêiu în clasa mea?« — Arătările copilei se dovediseră de adevĕrate şi profesorii scólei n'avéu decâtŭ laude prntru aplicaţiunea şi buna purtarea sa. După intervenirea şi rugăciunea comisarului, comerciantele de jucării işĭ retrase reclamaţiunea, fiind-că altfelŭ comisarulŭ ar fi fostŭ silitŭ sĕ trămită pe copilă la o casă de corecţiune. Pe urmă omenosulŭ funcţionarŭ întrebă pe comerciante: — Câtŭ costă păpuşa? — Şése francĭ. — Ĕcă-i! şi acum Marianŭ, iţĭ dăruescŭ păpuşa, dér făgăduesce-mĭ că nicĭ odată nu vei mai pune mâna pe ceva ce nu este alŭ tĕu!"

***

Intre doi soţĭ. — Unŭ bărbatŭ, fiindŭ bĕtutŭ de soţia lui, se duse şi se băgă sub patŭ:

— Ai sĕ eşĭ d'acolo, tâlharule, canaliă, omorîtorule, urlă cătŭ îĭ luă gura dulcea soţiă.

— Nu, dómnă, n'am sĕ esŭ de locŭ d'aicĭ; ţinŭ sĕ-ţĭ dovedescŭ, că facŭ ce vrĕu în casa eam!

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

LONDRA, 10 Februariu. — Erĭ din nou s'a adunatŭ o mulţime de poporŭ la Square-ulŭ dela Trafalgar. Poliţia împrăştiă pe tumultuanţĭ, carĭ cutrierară strada vecină în urlete. Prăvăliile, în urma avertismentului poliţiei, se închiseseră. Alte adunărĭ se vorŭ împedeca de acum înainte.

BERLINŬ, 10 Februariu. — In camera deputaţilorŭ s'au presentatŭ proiectele de lege pentru strîmtorirea polonismului în provinciile ostice. Pentru scopurile de colonisare a Germanilorŭ se vorŭ cere o sută de milióne.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Februariu st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	101 95	Bonurĭ croato-slav[illegible]one	103 75
Rentă de hârtiă 5%	93.80	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152 50	Imprumut[illegible]lŭ cu premiu ung.	118.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.60	Losur[illegible]ile pentru regularea [illegible]isei şi Segedinului	123.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	1[illegible]27 25	Renta de hârtiă austriacă	84 45
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	113.10	Renta de arg. austr.	84.75
Bonurĭ rurale ungare	104 50	Renta de aurŭ austr.	113 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50	Losurile din 1860	140 —
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—	Acţiunile băncei austro-ungare	866.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.75	Act. băncei de creditŭ ung.	306.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 25	Act. băncei de creditŭ austr.	299.60
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
		Napoleon-d'orĭ	10.02 —
		Mărcĭ 100 împ. germ.	62.90
		Londra 10 Livres sterlinge	126.35

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 28 Ianuariu, st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$89\frac{1}{2}$	$90\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%)	$93\frac{1}{2}$	$94\frac{1}{2}$
» convert. (6%)	$86\frac{1}{2}$	$87\frac{1}{4}$
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	$101\frac{3}{4}$	$102\frac{1}{2}$
» „ „ (5%)	$84\frac{9}{4}$	$85\frac{3}{4}$
» » urban (7%)	$96\frac{3}{4}$	$97\frac{1}{2}$
» » » (6%)	$89\frac{1}{2}$	$90\frac{1}{2}$
» » » (5%)	82	83
Banca naţională a României	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$16.\frac{3}{4}$	$16\frac{1}{4}$
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.03

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 10 Februariu st. n. 1886

Bancnote românescĭ	Cump.	8.58	Vênd.	8.62
Argint românesc	»	8.50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	»	9.98	»	10.03
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.32
Imperialĭ	»	10.20	»	10 30
Galbenĭ	»	5.88	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	$122.\frac{1}{2}$	»	$123.\frac{3}{4}$
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Nro. 1168, 1886.

Publicaţiune de licitaţiune minuendă.

Comisiunea municipală a comitatului Braşiovŭ în adunarea sa generală ţienută în 9 Iuniu a. trecutŭ decidêndŭ edificarea unui spitalu militarŭ în Braşiovŭ pentru asecurarea acestei edificări preliminate cu 211.587 fl. 32 kr. a sĕ defige licitaţiunea minuendă pre 3 Marţiu 1886 la 10 óre ânte de amiadĭ în cancelaria vice-comitelui a comitatului Braşovŭ.

Doritorii de a licită sĕ provocă a-şĭ presenta ofertulŭ cu vadiulŭ de 10.580 fl. proveduitŭ cu tîmbru de 50 kr. în cancelaria vice-comitelui celŭ multŭ până la 10 óre ânte de amiadĭ a dilei prefipte şi anume la comisiunea de licitaţiune.

Planurile, spezele preliminate şi condiţiunile sĕ potŭ vedea în órele oficióse în cancelaria vice-comitelui comitatului Braşovŭ.

Braşovŭ, în 1 Februariu 1886.

Roll Gyula.
vice-comite.

1—3

AVISU.

Subsemnata cu onóre încunosciinţéză pe p. t. publicŭ, că amŭ predatŭ conducerea farmaciei a lui **Ferdinand Jekelius**, „La Speranţa“, d-lui **Adolf Frank**, magistru în farmaciă, care de mai multŭ timpŭ a lucratŭ în acéstă farmaciă.

Sĕ 'nţelege de sine, că schimbarea în persóna provisorului meu nu modifică întru nimicŭ felulŭ de conducere a afacerilorŭ de până acum, care are de scopŭ soliditatea şi realitea în orice privinţă.

Cu distinsă stimă
A. Jekelius,
proprietara farmaciei „La Speranţa“,

1—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

De óre ce multe din adresele, ce domnii abonaţĭ le insémnă pe cuponulŭ mandatelorŭ postale, séu că nu suntŭ destulŭ de esacte, séu că nu se potŭ bine descifra, rugămŭ pe acei D-nĭ prenumeranţĭ, a cărorŭ adresă nu ar corĕspunde, ca sĕ binevoiască a ne face câtŭ mai curêndŭ cunoscută îndreptarea dorită şi a scrie adresa câtŭ sĕ póte mai lămuritŭ.

ADMINISTRAŢIUNEA „GAZ. TRANS.“

Tipografia ALEXI Braşovŭ.